

Prima pagină>Proceduri judiciare>Cauze civile>Care este instanța competentă?

Care este instanța competentă?

Bulgaria

1 Ar trebui să mă adresez unei instanțe de drept comun sau unei instanțe specializate (de exemplu unei instanțe cu competențe în materie de litigii de muncă)?

În cadrul procedurii civile, instanțele de drept comun sunt competente să soluționeze litigiile și alte aspecte juridice care decurg din raporturile civile [articolul 14 alineatul (1) din Codul de procedură civilă (*Grazhdanski protsesualen kodeks*) (GPK)]. Unele instanțe provinciale mari au secții comerciale de sine stătătoare, pe lângă secțiile penale și civile.

Acțiunile în despăgubiri pentru prejudicii cauzate persoanelor fizice sau juridice prin intermediul unor acte, acțiuni sau omisiuni ilegale ale autorităților executive și ale funcționarilor acestora în cursul sau în legătură cu exercitarea activităților administrative constituie o excepție de la această regulă. Instanțele administrative sunt competente să soluționeze în primă instanță toate aceste cauze de contencios administrativ privind emiterea, modificarea, revocarea sau anularea actelor administrative și a contractelor administrative, precum și protecția împotriva faptelor ilicite și a omisiunilor administrației, cu excepția cazurilor care intră în competența Curții Administrative Supreme (*Varhoven administrativen sad*). Nu au fost instituite alte instanțe specializate în domeniul dreptului civil.

În temeiul dreptului bulgar, victima unei infracțiuni poate introduce o acțiune în despăgubiri pentru prejudiciul suferit atât în cadrul unei proceduri civile, cât și în cadrul procedurii penale inițiate împotriva persoanei acuzate. O acțiune civilă în cadrul unei proceduri penale poate fi introdusă atât împotriva inculpatului, cât și împotriva altor persoane care răspund civil pentru prejudiciul cauzat de infracțiune. Trebuie să se țină seama de faptul că instanța poate refuza să soluționeze acțiunea civilă în cadrul procedurii penale. În acest caz, victima poate introduce o acțiune și își poate exercita drepturile în conformitate cu procedura standard de drept civil.

2 În cazul în care instanțele de drept comun sunt competente în materie (respectiv acestea sunt instanțele care sunt responsabile de soluționarea unor astfel de cauze) cum pot ști cărei instanțe anume trebuie să mă adresez?

2.1 Există o diferență între instanțele de drept comun „inferioare” și „superioare” (de exemplu instanțe districtuale considerate instanțe inferioare și instanțe regionale considerate instanțe superioare) și, dacă există, care este instanța competentă pentru soluționarea cauzei mele?

Tribunalul raional (*rayonen sad*) este principala instanță competentă să soluționeze în primă instanță alte cauze civile decât cele care intră sub incidența competenței de instanță de prim grad de jurisdicție a unei instanțe provinciale (*okrazhen sad*) (articolul 103 din GPK).

În temeiul articolului 104 din GPK, instanțele provinciale sunt competente să soluționeze în primă instanță cauzele privind:

stabilirea sau contestarea filiației, încetarea unui raport de adopție, declararea judiciară a incapacității unei persoane sau ridicarea acestei incapacități; dreptul de proprietate sau drepturile reale asupra unui imobil în cazul în care valoarea cererii dumneavoastră este mai mare de 50 000 BGN;

un litigiu civil sau comercial care are drept obiect o sumă mai mare de 25 000 BGN (cu excepția cazului în care litigiul se referă la plata întreținerii, o creanță în temeiul legislației muncii sau recuperarea unor cheltuieli neautorizate);

creanțe, indiferent de valoarea lor, conexe într-o singură cauză aflată în competența unei instanțe provinciale, în cazul în care acestea urmează să fie examinate în cadrul aceleiași proceduri;

un litigiu supus examinării de către instanța provincială în temeiul unei alte legi.

Conform Legii privind comerțul (*Targovski Zakon*), acțiunile introduse în temeiul acestei legi pentru apărarea drepturilor în calitate de asociat al unei societăți, atacarea unei decizii a acționarilor unei societăți, obținerea anulării actelor constitutive ale unei societăți, obținerea închiderii unei societăți sau inițierea procedurii de insolvență sunt examinate de instanța provincială în raza teritorială a căreia își are sediul social societatea. Instanța competentă în materie de insolvență este instanța provincială competentă în raza teritorială a căreia își are sediul central comerciantul la momentul introducerii cererii de deschidere a procedurii de insolvență.

Instanțele administrative au competență inițială pentru cauzele referitoare la despăgubiri pentru prejudiciile rezultate în urma unor acte, acțiuni sau omisiuni ilegale ale autorităților administrative și ale funcționarilor.

O acțiune civilă intentată în cadrul unei proceduri penale este examinată de instanța competentă în ceea ce privește infracțiunea comisă.

2.2 Competența teritorială (instanța din orașul A sau din orașul B este instanța competentă în ceea ce privește cauza mea?)

2.2.1 Regula în materie de competență teritorială

Acțiunile ar trebui introduse în fața instanței judecătorești competente în raionul (*rayon*) în care pârâtul își are reședința sau sediul social sau sediul central.

Acțiunile împotriva persoanelor juridice trebuie introduse în fața instanței judecătorești în raza teritorială a căreia se află sediul social al acestora. În cazul litigiilor care decurg din relațiile directe cu filialele sau sucursalele persoanelor juridice, acțiunile pot fi introduse în mod alternativ în fața instanței în raza teritorială a căreia se află respectivele filiale sau sucursale.

Acțiunile împotriva statului și a instituțiilor guvernamentale, inclusiv a departamentelor și a sucursalelor acestora, trebuie introduse în fața instanței în raza teritorială a căreia a fost inițiat raportul juridic care stă la baza litigiului. În cazul în care acest raport juridic a fost inițiat în străinătate, acțiunea trebuie înaintată instanței competente din Sofia.

O acțiune împotriva unei persoane care nu are o adresă cunoscută trebuie introdusă în fața instanței în raza teritorială a căreia se află locul de reședință al avocatului sau al reprezentantului legal al acesteia sau, dacă acest lucru nu este posibil, în raza teritorială a căreia se află locul de reședință al reclamantului. Acest lucru este valabil și în cazul în care persoana chemată în judecată este rezident în afara Bulgariei. În cazul în care reclamantul este, de asemenea, rezident în afara Bulgariei, acțiunea trebuie introdusă la instanța competentă din Sofia.

Acțiunile împotriva unui minor sau a unei persoane fără capacitate juridică trebuie introduse în fața instanței în raza teritorială a căreia se află locul de reședință al reprezentantului legal al acestora.

Acțiunile referitoare la o succesiune, la retragerea parțială sau completă a unui testament, la împărțirea unei succesiuni sau la anularea unui partaj voluntar, trebuie introduse în funcție de locul în care a fost deschisă succesiunea. În cazul în care defunctul este cetățean bulgar, însă succesiunea este deschisă în afara Bulgariei, acțiunea trebuie introdusă fie la instanța în raza teritorială a căreia se află ultima reședință a acestuia în Bulgaria, fie la instanța în raza teritorială a căreia se află patrimoniul succesoral.

2.2.2 Reglementări particulare

2.2.2.1 Când pot alege între instanța din raza teritorială în care pârâtul își are domiciliul (instanța determinată prin aplicarea regulii de bază) și o altă instanță?

O acțiune privind creanțe pecuniare de natură contractuală poate fi intentată în fața instanței judecătorești în raza teritorială a căreia se află locul de reședință actual al pârâtului.

Creanțele de întreținere pot, de asemenea, să fie introduse în fața instanței în raza teritorială a căreia se află locul de reședință al reclamantului.

Lucrătorii pot, de asemenea, formula o acțiune împotriva angajatorului lor la locul lor obișnuit de desfășurare a activității.

Litigiile de dreptul muncii dintre străini, întreprinderi sau asociații în participațiune străine al căror sediu social se află în Bulgaria, pe de o parte, și salariați străini care lucrează pentru ei pe teritoriul Bulgariei, pe de altă parte, țin de instanțele în circumscripția cărora se află sediul social al angajatorului, cu excepția cazului în care părțile au convenit altfel.

Litigiile de dreptul muncii dintre angajați cu cetățenie bulgară care lucrează în străinătate pentru angajatori bulgari țin de instanțele din Sofia în cazul în care cauza este introdusă împotriva angajatorului și de cele în a căror circumscripție se află reședința din Bulgaria a angajatului în cazul în care acțiunea este formulată împotriva angajatorului.

O acțiune în despăgubiri poate fi introdusă la instanța în raza teritorială a căreia s-a produs prejudiciul.

În cazul unei acțiuni care vizează pârâți din diferite circumscripții judiciare sau bunuri imobile care se află în diferite circumscripții judiciare, reclamantul poate alege să introducă acțiunea la instanța din oricare dintre aceste circumscripții.

2.2.2.2 Când am obligația să aleg o instanță diferită de cea din raza teritorială în care pârâtul își are domiciliul (instanță determinată prin aplicarea regulii de bază)?

Acțiunile referitoare la drepturi reale asupra unui bun imobil, ieșirea din coproprietate prin partaj sau stabilirea limitelor ori restabilirea dreptului de proprietate asupra unui bun imobil trebuie introduse la instanța în raza teritorială a căreia se află bunul imobil respectiv. Acțiunile referitoare la un act de constituire a unor drepturi reale asupra unui bun imobil sau care vizează rezilierea, anularea sau constatarea nulității unui act referitor la un bun imobil trebuie, de asemenea, să fie introduse în fața instanței care deține competența pentru bunul imobil.

Acțiunile introduse de un consumator sau împotriva unui consumator sunt de competența instanței în raza teritorială a căreia se află reședința obișnuită a consumatorului și, în absența unei astfel de adrese, a instanței în raza teritorială a căreia se află domiciliul consumatorului.

Acțiunile în despăgubiri în temeiul Codului asigurărilor (*Kodeks za zastrahovaveto*) inițiate de persoana vătămată împotriva unui asigurător, a Fondului de garanțare (*Garantsionen fond*) și a Biroului Național al Asigurătorilor de Autovehicule din Bulgaria (*Natsionalno byuro na balgarskite avtomobilni zastrahovatel*) trebuie introduse la instanța în raza teritorială a căreia se află domiciliul sau sediul social al reclamantului în momentul în care s-a produs evenimentul asigurat sau în raza teritorială a căreia se află locul unde s-a produs evenimentul asigurat.

O acțiune în despăgubiri pentru un prejudiciu care rezultă dintr-o infracțiune trebuie introdusă în vederea unei soluționări simultane în cadrul procedurii penale la instanța în fața căreia se introduce acuzația în materie penală.

2.2.2.3 Pot părțile însele să atribuie competență unei instanțe care altfel nu ar fi competentă?

În principiu, o competență stabilită prin lege nu poate fi modificată prin intermediul unui acord între părți.

Cu toate acestea, părțile la un litigiu privind un bun imobil pot deroga de la normele de competență teritorială prin semnarea unui acord de atribuire a competenței unei anumite instanțe, cu excepția cazului în care acțiunea se referă la drepturi reale asupra unui bun imobil, ieșirea din coproprietate prin partaj sau stabilirea limitelor ori restabilirea dreptului de proprietate asupra unei proprietăți imobiliare, un act de constituire a unor drepturi reale asupra unui bun imobil sau vizează rezilierea, anularea sau constatarea nulității unui act referitor la un bun imobil. În aceste cazuri, legea este cea care determină instanța care are competență teritorială.

În acțiunile privind protecția consumatorilor sau legislația muncii, acordurile între părți privind instanța competentă sunt valabile numai în cazul în care au fost semnate după apariția litigiului.

Părțile la un litigiu cu caracter patrimonial pot ajunge la un acord cu privire la soluționarea problemei prin intermediul arbitrajului, cu excepția cazului în care aceasta privește drepturi reale sau bunuri imobile, plata indemnizației de întreținere sau legislația muncii. Pentru a iniția o procedură de arbitraj, toate părțile implicate trebuie să încheie un acord procedural special (*arbitrazhno sporazumenie* sau acord de arbitraj). Instanța de arbitraj poate utiliza orice surse relevante de drept internațional și o sursă națională specifică: Legea privind arbitrajul în litigiile comerciale internaționale (*Zakon za mezhdunarodniya targovski arbitrazh*).

În conformitate cu Legea privind arbitrajul în litigiile comerciale internaționale, acordul de arbitraj înseamnă că toate părțile implicate solicită unei curți de arbitraj să soluționeze toate conflictele sau o parte a acestora care pot apărea sau au apărut între acestea în cadrul unui anumit raport contractual sau necontractual. Acordul poate lua forma unei clauze compromisorii într-un alt contract sau a unui acord separat. Acordul de arbitraj trebuie întocmit în scris. Curtea de arbitraj poate fi o instituție permanentă sau poate fi instituită pentru a soluționa un anumit litigiu. Sediul curții de arbitraj poate fi în afara Bulgariei în cazul în care una dintre părți are în mod normal sediul în afara Bulgariei sau își are locul de desfășurare a activității în conformitate cu statutul său ori își are conducerea centrală în afara Bulgariei.

3 În cazul în care o cauză este de competența unei instanțe specializate, cum pot afla cărei instanțe trebuie să mă adresez?

Singurele instanțe specializate din Bulgaria care sunt competente să judece litigiile de drept civil sunt instanțele administrative.

Acțiunile împotriva autorităților executive în vederea acordării de despăgubiri pentru prejudiciile cauzate pot fi introduse în fața instanței administrative în raza teritorială a căreia se află locul în care s-a produs prejudiciul sau reședința obișnuită sau sediul social al părții vătămate și, în cazul în care aceste acțiuni sunt prezentate împreună cu o contestație a actului administrativ în sine, acestea trebuie să fie introduse în fața instanței în raza teritorială a căreia se află adresa sau sediul social al recurentului [articolul 133 alineatul (5) din Codul de procedură administrativă (*Administrativno protsesualen kodeks*)].

Toate cauzele administrative intră în competența instanțelor administrative, cu excepția celor care țin de competența Curții Supreme Administrative. Curtea Supremă Administrativă are competență inițială pentru soluționarea căilor de atac referitoare la: un regulament emis de o autoritate publică, alta decât un consiliu local, un regulament emis de Consiliul de miniștri, de prim-ministru, de viceprim-ministru sau de un ministru, o decizie a Consiliului Judiciar Suprem, un regulament emis de Banca Națională a Bulgariei și orice alte regulamente pentru care legea prevede competența în primă instanță a Curții Supreme Administrative.

Ultima actualizare: 10/09/2021

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.